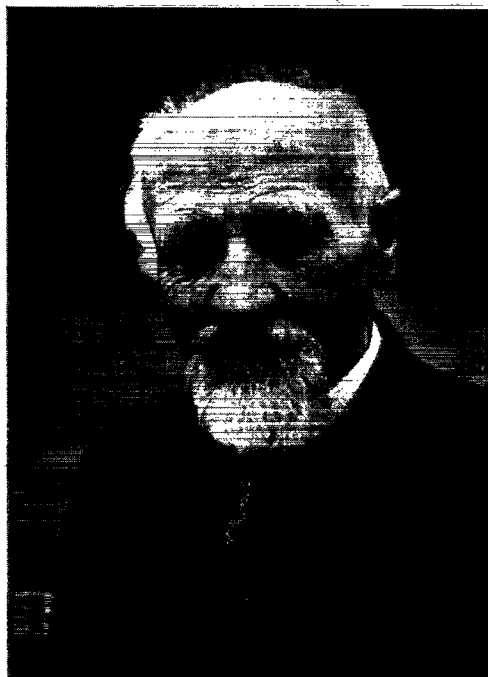

MORTEN PEDERSEN PORSILD

1. september 1872 — 30. april 1956

Morten Pedersen Porsild.

Allerede som student kom Morten Porsild i 1898 med på geologen K.V. Steenstrups sidste ekspedition til Vestgrønland. Porsild har fortalt, at han en aften hørte den gamle snakke med sig selv, mens han hamrede på basalten: „Og så - bang - vover han at påstå - bang - at det er meteorjern - bang!“ Steenstrup kunne ikke glemme, at Nordenskiöld fejlagtigt havde kaldt det gedigne jern i Diskos basalt for meteorjern. På denne ekspedition blev Porsild fanget af Grønland, og da han år 1900 havde taget magisterkonferens i botanik som en af Warmings disciple, satte han et energisk arbejde i gang for at få grundlagt en videnskabelig station i Vestgrønland. Med tilskud fra staten og justitsråd A. Holch lykkedes det i 1906 at oprette *Den danske arktiske Station* på Disko, den ældste videnskabelige station i arktis, i mange år også den eneste. Alle grønlandsfarere, alle, der interesserer

sig for planter og dyr nord for 66¹/₂°, kender det lange grå hus nede ved Sorte Sand - det sorte basalt-sand, ejendommeligt for Disko - nede ved angakoq-farfik, stedet, hvor angakoqer uddannedes. Magister Porsild ledede selv stationen i 40 år, fra 1906 til 1946.

Det var Porsilds mening, at stationen først og fremmest skulle tjene som arbejdsplads for tilrejsende videnskabsmænd. En ny slags angakoqer skulle uddannes i angakoqfarfik. Men Warming og Aug. Krogh støttede desværre ikke Porsild; måske var Warming ked af, at hans elev spredte sig for meget, ikke snævert holdt sig til botanik; thi Porsild kunne ikke dy sig for at tage andre opgaver op: Måling af lys, udgravning af eskimo-bopladser, bl. a. sammen med pastor H. Ostermann dem ved Sermermiut nord for Jakobs-havns Isfjord, og etnografiske skildringer. Hans værk: *Material culture of the eskimo etc.* Med. Grønland 51, 1915, er overordentlig værdifuldt; det samme gælder beretningen i *Geograph. Rev.* 6, 1918, om de store „savssat“er i 1914 og 1915, da Diskobugten frøs til, før hvalerne slap bort; fra nær og fjern bragte hundeslæder grønlænderne sammen omkring de arme dyrs åndehuller; over 1000 hvaler blev dræbt.

Porsild svigtede dog ikke botanikken. Hans flora fra Disko (Med. Grønland 58, 1920) og hans: *Stray contributions to the flora of Greenland* (Med. Grønland 77, 1930, og 93, 1935, og 134, 1946) er af største værdi for alle, der arbejder med arktiske planter.

Porsild var blandt de sidste, der kendte grønlænderne i den tid, da deres højere jægerkultur endnu ikke var bukket under for industrikulturen. Han blev grønlændernes ven og rådgiver, og naturligvis beherskede han deres sprog. De valgte ham ind i Godhavn kommuneråd, og som eneste dansker sad han fra 1927 til 1938 som Godhavns repræsentant i Nordgrønlands landsråd. For danskerne i Godhavn blev han, som nævnt ved festen på hans 80 års dag, høvdingen.

Porsild var gift med Johanne Kirstine Nielsen (1870-1940), og deres hjem var i mange år et åndeligt centrum for alle omkring Diskobugten. Af børnene bor to sønner i Canada, hvor dr. phil. Erling Porsild, som kurator ved nationalmuseet i Ottawa, på en måde fortsætter i faderens spor med floraen i arktis. Datteren Asta leder alderdomshjemmet i Godthåb.

D. Müller.